PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

JANUÁR 2007

ČÍSLO 1

ROČNÍK 5

CENA 8 Sk

DO NOVÉHO ROKU

Všetci sa nachádzame v životnom mori, kde sa na nás valia všelijaké vlny, veľké aj malé. Máme neraz aj strach, či z nich so svojou vierou dokážeme vyplávať a udržať na hladine a či sa neutopíme. Či sa nezľakneme ako apoštol Peter, keď išiel po mori k Isusovi Christovi a keď videl veľké vlny, tak sa zľakol a začal sa topiť, ale Isus Christos mu podal ruku a povedal: „Človeče malej viery, prečo si pochyboval." Apoštoli neraz prosili Isusa Christa: „Pane, posilni našu vieru." Aj my veriaci máme neraz obavy, či aj nám podá ruku Isus Christos, ale nezabúdajme, že On povedal, že každý, kto prosí, dostane, a kto klope, otvorí sa mu. Preto musíme neustále prosiť, aby Isus Christos posilnil našu vieru. Aby nám dal z tohoto veľkého daru viery, silnú a pevnú vieru, ktorá sa nezľakne ničoho, žiadnej životnej vlny. Treba nám našu vieru kontrolovať, aká je, lebo má byť taká silná, aby aj hory prenášala a aby sme mohli byť spasení. Pravda, my veriaci môžeme padnúť, ale učenie a pravdy Božie zostanú neporušené. Lebo nie my pravoslávni sme praví a slávni, ale pravoslávna viera je pravá a slávna, ktorá sa drží apoštolskej a prvotnej Cirkvi .

My veríme, ako to povedal Isus Christos, že keď budeme mať aspoň takú vieru ako horčičné semienko, ale ak bude pevná ako u apoštolov, keď vyznávali, „že ty si Christos, Syn Boží",

prvá svätá spoveď 2006

a tak vyznávali všetci, čo sa za vieru obetovali, že s pomocou Božou všetko dosiahneme. Ako si vieru zachovať? Nebolo by správne, aby bola naša viera ako trstina, ktorá sa pri vánku vetra nakloní. Poznáme takých, čo len nedávno znepríjemňovali život na rôznych prednáškach, že Boha niet, a teraz sú na inej strane, a tam sa práve zase tak horlivo aktivizujú. Ak tieto obrátenia sú úprimné, je to pekné. Netreba sa pozerať, čo iní robia, my musíme vyznávať s apoštolom Pavlom: „Viem, komu som uveril, a som si istý." Nemáme sa ani hanbiť za Isusa Christa a ani báť sa znášať protivenstvá za blahú zvesť. Viera je živá a musí sa v živote ukázať, lebo podľa viery sa žije a treba žiť. Také musí byť naše myslenie, rozprávanie a naše skutky. V našom živote viera je viditeľná, ona sa nedá skryť, vidno ju ako v zrkadle: „Nech svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach" (Mt 5, 16). Viera sa musí vyznávať pred ľuďmi. Lebo kto vyzná alebo zaprie Isusa Christa pred ľuďmi, aj On tak urobí pred Otcom nebeským: „Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach. Ale toho, kto mňa zaprie pred ľuďmi, aj ja zapriem pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach" (Mt 10, 32-33). Toto je pevný základ pevnej viery.

Musíme prosiť Boha o pevnú vieru a správnu. Robiť, ako nám viera káže robiť, ba ešte oveľa viac vykonať v duchovnom živote. Takúto vieru máme zapáliť aj u iných, ktorí sú slabej viery alebo ju stratili. S takou vierou a nádejou v Božiu pomoc máme vstúpiť do nového roku 2007. Vtedy sa naplnia naše predsavzatia, nádeje a plány. Lebo ak bude s nami Boh a my s Ním budeme pracovať a kráčať týmto životom, budeme v bezpečí a dokážeme vyplávať, a neutopíme sa v našom životnom mori.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Životné jubileum vysokopreosvieteného vladyku Jána, arcibiskupa prešovského

Jeho Vysokopreosvietenosť Ján, arcibiskup prešovský, sa dňa 29. januára 2007 dožíva krásneho okrúhleho jubilea 70 rokov života. Náš jubilant sa narodil 29. januára 1937 v Kravanoch, okres Trebišov. Nábožní rodičia vychovávajú svojho syna v bázni Božej a vštepujú mu lásku k Bohu, ktorá ho nakoniec privedie k tomu, že zatúži stať sa služobníkom Cirkvi. Rozhodne sa pre štúdium teológie na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove, ktorú úspešne zakončil v roku 1958. Dňa 4. októbra 1958 prijal svätú Tajinu manželstva so Žofiou Spišákovou, ktorá po ťažkej chorobe v roku 1980 zomrela, zanechajúc štyri deti.

Metodom, biskupom michalovským, bol na diakona vysvätený 8.11.1958 a na kňaza 16.11.1958 v pravoslávnom chráme v Stankovciach. Novokňaz Ján Holonič je ustanovený s platnosťou od 1.12.1958 za správcu farnosti v Rakovci nad Ondavou, okr. Michalovce. Po krátkom pôsobení na tejto farnosti bol v roku 1959 preložený na farnosť Šamudovce, kde úspešne pôsobil do roku 1983. V marci v roku 1980 ho postihla veľká strata, následkom ťažkej choroby mu zomrela manželka a matka štyroch detí. Vyrovnal sa aj s týmto ťažkým údelom a zostáva verný sv. pravoslávnej Cirkvi.

Na požiadanie Posvätnej synody súhlasí, aby bol navrhnutý za kandidáta na uprázdnenú katedru biskupa michalovskej eparchie. V roku 1983 prijal v Trojicko-sergejevskej lavre v Zagorsku mníšsky postrih s menom Ján a hodnosť archimandritu. V deň Svätej Päťdesiatnice, 22. mája 1983, ho eparchiálne zhromaždenie Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach zvolilo za eparchiálneho biskupa. Nasledujúci deň prijal z rúk Jeho Blaženosti metropolitu Doroteja, arcibiskupa Nikolaja a biskupa Nikanora biskupskú chirotóniu.

Vladyka Ján vstúpil do biskupskej služby v čase, keď michalovská eparchia prežívala veľmi zložitú situáciu. Vo väčšine prípadov nebolo pravoslávnym veriacim umožnené slúžiť v chrámoch a nové sa nesmeli budovať. Aj napriek tomu sa vladykovi Jánovi podarilo obnoviť bohoslužobný život v niekoľkých administratívne zrušených cirkevných obciach. Veľmi ťažká situácia nastala, keď v roku 1990 eparchia stratila vyše 90% užívaných chrámov, farských budov a sídlo eparchie. Ako biskup vynakladal maximálne úsilie na obnovu a rozvoj cirkevného života v eparchii. Pod jeho vedením sa podarilo veriacim pravoslávnej cirkvi postaviť

24 pravoslávnych chrámov. Okrem toho sa mu podarilo zriadiť niekoľko nových cirkevných obcí. Pod jeho vedením Eparchiálna rada v Michalovciach zriadila v roku 1993 cirkevné Stredné odborné učilište svätých Cyrila a Metoda v Michalovciach. V roku 2005 bola zriadená Materská škola sv. Rastislava v Michalovciach. Tieto školské cirkevné zariadenia pre deti a mládež dobre vplývajú na vzťah širokej verejnosti k pravoslávnej Cirkvi, pretože cez nich pravoslávie nadobúda pozitíva, ktoré pomáhajú prekonávať protipravoslávne nálady.

Náš jubilant bol ešte ako duchovný za svoju statočnú dušpastiersku službu vyznamenaný pochvalnými dekrétmi, titulom dekana, arcidekna, zlatým náprsným krížom, hodnosťou protojereja a zlatým krížom s ozdobami, po prijatí mníšstva hodnosťou archimandritu a ako eparchiálny archijerej Radom sv. Cyrila a Metoda. Ruská pravoslávna cirkev ho odmenila Radom ctihodného Sergeja Radonežského, dostal aj ďalšie vyznamenania od cirkví konštantinopolskej, gréckej, gruzínskej a poľskej.

Dňa 14. októbra 2003 mu Mestský úrad v Michalovciach udelil Cenu primátora mesta. Na základe rozhodnutia blahej pamäti arcibiskupa prešovského, metropolitu Českých krajín a Slovenska, Nikolaja, z 23. januára 2006, mu bola dňa 5. februára 2006 udelená hodnosť arcibiskupa.

V mesiaci apríl v roku 2006 odchádza na uvoľnenú arcibiskupskú katedru v Prešove.

Počas jeho doterajšej služby v Cirkvi vynakladal maximálne úsilie na konsolidáciu náboženského života na farnostiach.

Duchovný život Cirkvi pokladá vladyka Ján za prvoradú záležitosť dušpastiera, preto vo svojej biskupskej službe hľadá možnosti, ktoré aktivizujú veriacich v cirkevnom živote. Za základ tu považuje stálu, systematickú misijnú službu Cirkvi. Ako človek, ktorý pri oltári slúži štyridsaťdeväť rokov, má bohaté skúsenosti s veriacimi a duchovnými, ale aj so štátnou správou a samosprávou. Usiluje sa o dobré meno Cirkvi, také potrebné pre súčasnosť. Vynakladá značné úsilie na zviditeľnenie našej Cirkvi.

Pri tomto významnom životnom jubileu prajeme nášmu vysokopreosvietenému vladykovi Jánovi dobrého zdravia, Božej milosti a Božieho požehnania v jeho arcipastierskej službe aj v jeho ďalšej práci pre blaho našej pravoslávnej Cirkvi. Is polla eti despota!

Na mnohaja i blahaja lita, vladyko!

(veriaci MPE)

Bohozjavenie (Krst) nášho Hospodina Isusa Christa

O živote Isusa Christa do Jeho pokrstenia sv. evanjelisti oznamujú iba málo podrobností. Vieme len, že Božia Matka s Jozefom a Božským dieťatkom, unikajúc pred prenasledovaním židovského kráľa Herodesa, sa ukryli v Egypte a že po ich návrate z Egypta sa usadili v Nazarete. To už bol Herodes mŕtvy. Keď mal Isus 12 rokov, dozvedáme sa, že v jeruzalemskom chráme udivoval židovských učiteľov svojím rozumom a múdrosťou odpovedí a že naďalej žil v Nazarete spolu so svojimi rodičmi, prospievajúc v múdrosti a vzraste a v láske u Boha aj ľudí (Lk 2,40-52). Keď však Spasiteľ dovŕšil 30 rokov, nastúpila doba Jeho kázne. Po prvýkrát sa zjavil národu v jordánskej krajine, kde predtým sv. Ján Predchodca, syn kňaza Zachariáša a Alžbety, sesternice Najsvätejšej Bohorodice, oznámil národu príchod Spasiteľa, ohlasujúc všetkým krst a pokánie na odpustenie hriechov. Národ sa zhromažďoval k sv. Jánovi doslova zo všetkých strán, ba mnohí ho začali považovať za mesiáša, no on im hovoril: „Ja vás krstím vodou, no ide za mnou silnejší, než som ja, ktorému nie som dôstojný ani rozviazať remienok na obuvi. On vás bude krstiť Svätým Duchom a ohňom." A hľa, raz sa stalo, že Ján uvidel Isusa, a Isus podišiel k nemu, aby prijal krst, no Ján zvolal: „Ja mám byť Tebou pokrstený a Ty ideš ku mne?" Christos povedal: „Nechaj

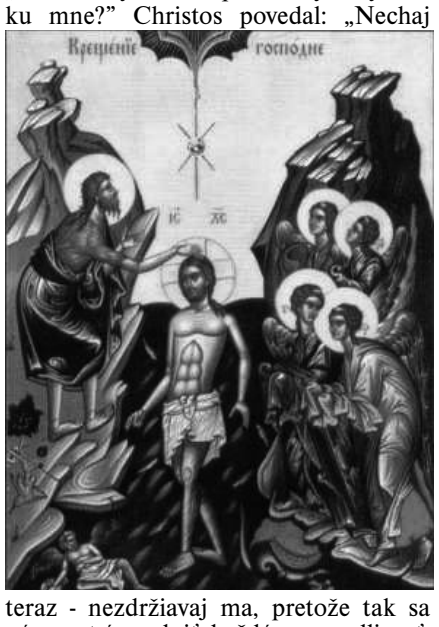

teraz - nezdržiavaj ma, pretože tak sa nám patrí naplniť každú spravodlivosť. Vtedy Isus vystúpiac do Jordánu, prijal krst od Jána. Keď ale Isus vychádzal z vody – nebo sa otvorilo a Svätý Duch zostúpil na Neho v podobe holubice a z neba počul hlas: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo." Takto sa ozval hlas Otca, svedčiaceho o svojom Synovi, a Boh Duch Svätý v podobe holubice zostúpil na Spasiteľa sveta. Práve preto sa tento sviatok nazýva Bohozjavením (Bogojavlenijem). Po prijatí krstu od Jána sa Isus Christos zjavil svetu a začal učiť národ, ktorý Ho do tých dôb ešte nepoznal a nechápal, kto On je. Od tej chvíle každý kresťan musí prijímať krst v mene Otca i Syna, i Svätého Ducha, a skrze toto tajomstvo sa stávať spoluúčastníkom bláh, darovaných Isusom Christom všetkým, ktorí v Neho veria.

Podľa cirkevného poriadku sviatok Bohozjavenia trvá od 2.do 14. januára. Prvé štyri dni sú prípravou na sviatok. Posledný deň zasa oddaním sviatku. V predvečer Bohozjavenia sa konajú kráľovské hodinky (cárske časy), liturgia a večiereň, rovnako ako v predvečer Narodenia Isusa Christa. Tak isto ako pred povečerím Narodenia Isusa Christa je strohý pôst, aj pred sviatkom Bohozjavenia je taký istý pôst. Na samotný deň Bohozjavenia po liturgii, na pamiatku skutočného krstu Isusa Christa v Jordáne, koná Cirkev veľké posvätenie vody v riekach, jazerách, rybníkoch, studniach. Bohojavlenskú vodu potom Cirkev používa pre pokropenie chrámov a obydlí, a to ako liečivý prostriedok.

(redakcia)

Spoločné vyhlásenie pápeža Benedikta XVI. a patrarchu Bartolomeja I.

Toto bratské stretnutie, ktoré spojilo nás, rímskeho pápeža Benedikta XVI. a ekumenického patriarchu Bartolomeja I., je Božím dielom a v určitom zmysle Jeho darom. Ďakujeme Pôvodcovi všetkého, čo je dobré, ktorý nám opäť dovoľuje v modlitbe a dialógu vyjadriť radosť, ktorú cítime ako bratia, aby sme obnovili náš záväzok smerovať k plnej jednote. Tento záväzok vychádza z Pánovej vôle a z našej zodpovednosti ako pastierov v Christovej Cirkvi. Nech je pre nás naše stretnutie znakom a povzbudením k zdieľaniu rovnakých pocitov a prístupov k bratstvu, spolupráci a spoločenstvu v milosrdenstve a bratstve. Svätý Duch nám pomôže pripraviť veľký deň znovunastolenia plnej jednoty v čase a spôsobe, akým si to želá Boh. Potom sa budeme v skutočnosti tešiť a radovať.

1. S vďakou sme si pripomenuli stretnutia našich ctených predchodcov, požehnaných Pánom, ktorý ukázal svetu naliehavú potrebu jednoty a vyznačil istú cestu na jej dosiahnutie, prostredníctvom dialógu, modlitby a každodenného života Cirkvi. Pápež Pavol VI. a patriarcha Atenagoras I. išli ako pútnici do Jeruzalema, na miesto, kde Isus Christos zomrel a vstal z mŕtvych pre spásu sveta, a potom sa znovu stretli tu vo Fanare a v Ríme. Zanechali nám spoločné vyhlásenie, ktoré má svoju hodnotu. Zdôrazňuje, že pravý dialóg v porozumení musí pretrvávať a inšpirovať všetky vzťahy medzi jednotlivcami a Cirkvami, že "musí byť zakorenený v úplnej vernosti voči jednému Pánovi Isusovi Christovi a vo vzájomnom rešpekte voči vlastným tradíciám" (Tomos Agapis, 195). Nezabudli sme ani na vzájomné návštevy Jeho Svätosti Jána Pavla II. a Jeho Svätosti Dimitriosa I. Práve počas návštevy pápeža Jána Pavla II., jeho prvej ekumenickej návštevy, bolo ohlásené vytvorenie zmiešanej komisie pre teologický dialóg medzi rímskokatolíckou a pravoslávnou Cirkvou. To spojilo naše Cirkvi v deklarovanom zámere znovunastolenia plného spoločenstva.

Pokiaľ ide o vzťah medzi rímskou a konštantinopolskou Cirkvou, nesmieme zabúdať na slávnostný ekleziálny akt vymazania starobylých anatém, ktoré mali v priebehu stáročí negatívny dopad na naše Cirkvi. Zatiaľ sme z toho aktu nevyťažili všetky pozitívne dôsledky, ktoré z neho plynú v našom napredovaní k plnej jednote, ku ktorej má zmiešaná komisia výrazne prispieť. Vyzývame našich veriacich, aby sa na tomto procese aktívne podieľali prostredníctvom modlitieb a dôležitých gest.

2. V čase plenárneho zasadania zmiešanej komisie pre teologický dialóg, ktoré sa nedávno uskutočnilo v Belehrade vďaka štedrej pohostinnosti Srbskej pravoslávnej cirkvi, sme vyjadrili našu hlbokú radosť nad znovuzrodením teologického dialógu. Ten bol na niekoľko rokov prerušený kvôli rôznym ťažkostiam, ale teraz môže komisia pracovať nanovo v duchu priateľstva a spolupráce. Pri prerokovávaní témy "Sobornosť a Autorita v Cirkvi" na miestnej, regionálnej a univerzálnej úrovni, sa komisia dostala k fáze štúdia ekleziologických a kánonických dôsledkov sviatostnej povahy Cirkvi. Sme zaviazaní, aby sme poskytli neprestajnú podporu, tak ako aj v minulosti, práci zverenej tejto Komisii a sprevádzame jej členov našimi modlitbami.

3. Ako pastieri v prvom rade reflektujeme na poslanie hlásať Evanjelium v dnešnom svete. Toto poslanie "Choďte a čiňte mi učeníkov vo všetkých národoch" (Mt 28,19) je v súčasnosti ešte nevyhnutnejšie a dôležitejšie ako kedykoľvek predtým a to dokonca aj v tradične kresťanských krajinách. Navyše, nemôžeme ignorovať nárast sekularizácie, relativizmu, dokonca aj nihilizmu, zvlášť v západnom svete. Všetko toto volá po obnovení a silnom hlásaní Evanjelia, prispôsobeného, predostieraného a interpretovaného nanovo. Kvôli tomu musíme posilniť našu spoluprácu a naše spoločné svedectvo nanovo. Kvôli tomu musíme posilniť spoluprácu a naše spoločné svedectvo pred týmto svetom.

4. Kladne sa pozeráme na proces, ktorý viedol k sformovaniu Európskej únie. Tí, ktorí sa na tomto obrovskom projekte podieľajú, nesmú zlyhať pri posudzovaní všetkých aspektov, týkajúcich sa nepopierateľných práv ľudskej osoby, zvlášť náboženskej slobody, svedka a garanta rešpektovania všetkých ostatných slobôd. Na každom kroku smerom k zjednoteniu musia byť ochránené menšiny so svojimi kultúrnymi tradíciami a odlišnými črtami ich náboženstva. V Európe, zostávajúc otvorení k iným náboženstvám a ich kultúrnym vkladom, musíme zjednotiť naše úsilie pri zachovaní kresťanských koreňov, tradícií a hodnôt, aby sme zaistili rešpekt voči histórii, a tak prispeli k európskej kultúre budúcnosti a kvalite medziľudských vzťahov na každej úrovni. Ako by sme nemohli v tomto kontexte pripomenúť starobylé svedectvo a príkladný kresťanský odkaz krajiny, v ktorej sa koná naše stretnutie, počínajúc tým, čo nám hovoria Skutky apoštolské o postave sv. Pavla, apoštola pohanov. V tejto krajine sa stretli odkaz Evanjelia so starobylou kultúrnou tradíciou. Toto spojenie, ktoré tak veľmi prispelo ku kresťanskému odkazu, ktorý zdieľame, je stále aktuálne a prinesie viac ovocia pre budúcu evanjelizáciu a našu jednotu.

5. Náš záujem sa dotýka aj tých častí súčasného sveta, kde žijú kresťania, a tých problémov, ktorým musia čeliť a to konkrétne chudobe, vojnám a terorizmu, ale zároveň aj rozličným formám vykorisťovania chudobných, migrantov, žien a detí. Sme povolaní, aby sme spoločne pracovali na presadzovaní úcty voči právam každej ľudskej bytosti, stvorenej na obraz a podobenstvo Božie a aby sme pestovali ekonomický, sociálny a kultúrny rozvoj. Naše teologické a etické tradície môžu poskytnúť solídny základ pre zjednotený prístup v kázaní. Okrem toho si želáme potvrdiť, že zabíjanie nevinných ľudí v Božom mene je útokom voči Nemu a voči ľudskej dôstojnosti. Všetci sa musíme zaviazať k obnovenej službe ľudstvu a ochrane ľudského života a to každého jedného života.

Hlboko si berieme k srdcu záležitosť pokoja na Blízkom východe, kde žil, trpel, zomrel a vstal z mŕtvych náš Pán a kde po stáročia žili veľké množstvá našich kresťanských bratov. Vrúcne dúfame, že mier bude v tomto regióne znovunastolený a že posilní spolunažívanie medzi rôznymi ľuďmi, ktorí tam žijú, ako aj medzi Cirkvami a rôznymi náboženstvami, ktoré sa tam nachádzajú. Za týmto účelom navrhujeme nastolenie užšieho vzťahu medzi kresťanmi a autentického a úprimného medzináboženského dialógu s cieľom prekonať všetky formy násilia a diskriminácie.

6. V súčasnosti, tvárou v tvár veľkým hrozbám prirodzeného prostredia, chceme vyjadriť náš záujem o negatívne dôsledky, dopadajúce na ľudstvo a celé stvorenie, ktoré je spôsobené ekonomickým a technologickým napredovaním, ktoré nepozná svoje hranice. Ako náboženskí vodcovia považujeme za jednu zo svojich povinností nabádať a podporovať všetky snahy, ktoré smerujú k ochrane Božieho stvorenia a k tomu, aby sme budúcim generáciám zanechali svet, v ktorom by mohli žiť.

7. A nakoniec sa naše myšlienky obracajú k vám všetkým, veriacim oboch našich Cirkví po celom svete, biskupom, kňazom, diakonom, zbožným mužom a ženám, laikom a ženám, ktoré sa podieľajú na ekleziálnej službe a všetkým pokrsteným. V Christovi pozdravujeme ostatných kresťanov a uisťujeme ich o našich modlitbách a našej otvorenosti voči dialógu a spolupráci. Slovami apoštola pohanov vás zdravíme: "Milosť a pokoj vám od Boha nášho Otca a Pána Isusa Christa" (2 Kor 1,2).

Preklad: Mgr. Marián Nadzam

Životy svätých

Ctihodný Pavel Tébsky

Ctihodný Pavel Tébsky sa narodil v Egypte, v meste Téby. Bol sirotou, mnoho si vytrpel od svojho chamtivého príbuzného pre dedičstvo, ktoré mu zanechali rodičia.

V čase prenasledovania kresťanov Déciom (249 - 251) svätý Pavel, dozvediac sa o ľstivom úmysle zradiť ho a odovzdať ho do rúk prenasledovateľov, opustil mesto a odišiel do púšte. Ctihodný Pavel, nikým nepoznaný, uchýlil sa do jaskyne na úpätí hory, kde prežil 91 rokov. Neúnavne sa modlil k Bohu dňom i nocou. Živil sa datľami a chlebom, ktorý mu prinášal havran, odevom z palmových listov sa chránil pred chladom a páľavou.

Z Božej vôle tesne pred skonaním svätého Pavla Boh o ňom zjavil ctihodnému Antonovi Veľkému (pamiatka 17. januára), ktorý sa tiež duchovne zdokonaľoval v Tébskej púšti. Raz zlý duch vnukol svätému Antonovi myšlienku, či je azda ešte niekde taký pustovník ako on. A vtedy započul hlas: „Anton, existuje ešte jeden služobník Boží, ktorý je dôstojnejší ako ty a ktorý sa skôr presťahoval do púšte ako ty. Choď do jej útrob a nájdeš ho." Anton šiel a našiel jaskyňu svätého Pavla. Podajúc Antonovi ukážku pokory, ctihodný Pavel vyšiel mu naproti. Pri stretnutí sa starci pomenovali navzájom svojimi menami, objali sa a dlho spolu besedovali. Počas rozhovoru priletel havran a priniesol obom chlieb. Ctihodný Pavel odkryl ctihodnému Antonovi, že sa už blíži jeho koniec, aby ho potom pochoval.

Svätý Pavel odišiel k svojmu Stvoriteľovi počas modlitby na kolenách. Ctihodný Anton videl, ako jeho svätá duša v obklopení anjelov, prorokov a apoštolov vystupuje k Bohu. Dva levy pribehli z púšťe a drapákmi vyhĺbili hrob pre svätého. Ctihodný Anton pochoval telo svätého starca, vzal jeho ošatenie z palmových listov a odišiel do svojho obydlia. Toto ošatenie ctihodný Anton chránil ako najväčšiu svätyňu, obliekal si ju iba dvakrát ročne – na Paschu a na Päťdesiatnicu – Zoslanie Sv. Ducha.

Ctihodný Pavel Tébsky zomrel v 341. roku po Christovi, kedy už mal 113 rokov. Nezaložil ani jeden monastier, avšak čoskoro po jeho smrti sa objavili mnohí nasledovníci jeho života a pokryli púšť svojimi obydliami. Ctihodný Pavel je považovaný za otca pravoslávneho mníšstva.

V 12. storočí bolo netlenné telo svätého Pavla z vôle byzantského cisára Manuela (1143 - 1180) prenesené do Konštantinopolu a uložené v Perivleptskom monastieri na počesť Presvätej Bohorodičky. Neskôr bolo prenesené do Benátok a nakoniec do Maďarska do mesta Ofei; časť jeho hlavy sa nachádza v Ríme.

Ctihodný Ján Kuščnik

Bol synom bohatých a významných rodičov bývajúcich v Konštantinopole v 5. storočí. Od svojej mladosti vrúcne miloval Christa nad všetko pozemské, uprosil rodičov, aby mu podarovali knihu sv. Evanjelia, aby ju čítajúc napĺňal skutkami v nej napísaných.

Raz stretol mladého mnícha z monastiera „Neusypajuščich" a želajúc si žiť mníšsky život, tajne odišiel z domu, vezmúc so sebou Evanjelium, dar od rodičov. Prijmúc mníšsky postrih (posvätné uvedenie do mníšskeho stavu, pozn. autora), ctihodný Ján žil v monastieri šesť rokov a prekonal mnohých v mníšskych podvihoch.

Želajúc si uvidieť rodičov, v podobe žobráka sa vrátil do Konštantinopolu a ubytoval sa pri bráne rodičovského domu v kušči (tzn. v maličkom príbytku, odkiaľ pochádza aj pomenovanie svätého Kuščnik, pozn. autora), nedajúc o sebe vedieť. Rodičia mu nevedomky posielali stravu zo svojho stola ako milodar pre Christa. Tri roky utláčaný a urážaný žil v tejto kušči, trpel hlad, zimu a horúčavu, neustále besedujúc s Hospodinom a svätými anjelmi. Vždy s ním bolo Evanjelium, dar od rodičov, odkiaľ čerpal slová večného života.

Pred svojím zosnutím sa ctihodnému vo sne zjavil Hospodin, odkryjúc mu, že prichádza koniec jeho utrpeniam a o tri dni bude vzatý do nebeského Kráľovstva. Ctihodný Ján sa ukázal rodičom a pokojne skončil svoju pozemskú púť vo veku okolo 25 rokov.

Na mieste jeho zosnutia rodičia svätého vybudovali chrám a domov pre žobrákov a bezdomovcov. Relikvie svätého Jána Kuščnika sa nachádzali v Ríme.

Pravoslávna Cirkev si ctí pamiatku svätých Pavla Tébskeho a Jána Kuščnika každoročne 15./28. januára.

Svätí Pavel Tébsky a Ján Kuščnik, modlite sa za nás hriešnych pred Hospodinom!

Róbert IVAN

Návšteva historického Jeruzalemského patriarchátu

Druhý deň našej návštevy v jeruzalemskom patriarcháte sa niesol v znamení návštevy Galiley. V piatok 10. novembra zavčas ráno sme sa vydali na približne 200. km dlhú cestu prevažne pustým a neobývaným krajom. Cestou sme sa zastavili v Jerichu, ktoré sa nachádza v palestínskej samospráve. Aj keď vstup na toto územie bol v podstate bezproblémový, trocha to v nás zanechalo zmiešané pocity. Mesto Jericho je známe zo starozákonnej histórie, keď bolo dobyté Izraelitmi (Joz 6. 1-2), ale aj z Evanjelia, keď v Jerichu sa stretol Isus Christos so Zekchejom (Lk 19. 1-10). Práve na mieste ich stretnutia je postavený Monastier sv. proroka Eliáša, ktorý sme navštívili. Pri vstupe sme obdivovali starý kmeň figovníka, na ktorom sedel Zekchej, keď sa chcel stretnúť so Spasiteľom. Po krátkej doxológii v monastierskom chráme nás prijal predstavený chrámu spolu s predstaviteľmi Jericha. Po opustení tohto starobylého mesta naša cesta viedla púšťou do Monastiera sv. Gerasima, aj k tomuto monastieru sa viaže zaujímavá udalosť. Podľa tradície pri úteku do Egypta pred Herodesom sa tu zastavila svätá rodinka, pretože tu bola v tom čase oáza, kde sa dalo odpočinúť. V tejto menšej oáze bol postavený nádherný Monastier sv. Gerasima. Po občerstvení, ktorá nám pripravilo bratstvo monastiera naša ďalšia cesta viedla na horu Tábor. Cesta púšťou ubiehala pomaly, keď sme sa približovali k cieľu nášho putovania, krajina sa akoby úplne zmenila. Nádherná zeleň, všade dookola život. Autom stúpame po úzkej ceste na horu Tábor, miesto, kde pred apoštolmi Petrom, Jakubom a Jánom sa Isus Christos preobrazil (premenil), aby ukázal slávu svojho Božstva. Na mieste tejto spasiteľnej udalosti je dnes patriarchálny, stavropigiálny Monastier Premenenia Hospoda Isusa Christa. Z tejto hory je vidno kilometrov vzdialený Nazaret. Toto mesto ju známe tým, že tu došlo k zvestovaniu Presvätej Bohorodičke. V popoludňajších hodinách sme pokračovali v náročnom programe návštevy hornej Galiley. Každému je iste známy prvý zázrak, ktorý učinil Isus Christos v Káni Galilejskej pri svojej účasti na svadbe. Príjemne nás prekvapilo prostredie Monastiera sv. Georgija, veľké nádvorie, zeleň, kvety, architektúra, aj nádherný chrám, v ktorom sú dve z pôvodných nádob, v ktorých Isus Christos premenil vodu na víno. Podvečer sme ešte navštívili Tiberiadu a Kafarnaum. Na pobreží Tiberianského mora je Monastier sv. apoštolov, kde sme si po náročnom dni oddýchli pred dlhou cestou späť do Jeruzalema.

pokračovanie...

prot. Mgr. Bohuslav Senič

Prišiel, aby nám vrátil stratenú krásu

"Na počiatku stvoril Boh Nebo a Zem." Toto sú prvé slová Sv. Písma. A potom Hospodin vo svojej preveľkej múdrosti stvoril a usporiadal všetko ostatné v kozme. Nakoniec stvoril z prachu zeme človeka a vdýchol doňho svojho ducha. "I stvoril Boh Hospodin človeka na svoj obraz." Prvých ľudí, Adama a Evu umiestnil Boh v raji, požehnal ich a dal im príkaz, aby naplnili zem. Ale dal im aj druhý príkaz. Príkaz, aby nejedli zo stromu poznania dobra a zla, ktorý bol uprostred záhrady. Satan, nepriateľ človeka, ktorý sa vzbúril voči Hospodinovi, kypel zlosťou, keď videl, že človek žije v Božej priazni, a tak vzal na seba podobu hada a ľstivo zviedol Adama a Evu k prvému hriechu. Podviedol človeka, keď mu núka ovocie zo zakázaného stromu. Had, satan, ktorý sa sám vzbúril voči Hospodu Bohu, chcel byť sám ako Boh, aj človeku hovorí: "Vzbur sa! Postav sa Bohu, ktorý ťa len zotročuje, prikazuje, zakazuje! Zober zo stromu poznania a budeš ako Boh!" Či to nebolo lákavé stať sa bohom alebo byť ako Boh? A tak človek vzal ovocie, postavil sa Bohu a spoznal dobro a zlo. Dobro, ktoré svojím hriechom stratil, a zlo, ktoré skrze hriech prvých ľudí bolo zasiate do sveta. Milujúci Hospodin Boh nezanevrel na človeka, neprišiel v hneve, v hromobití, aby potrestal ľudskú neposlušnosť. Ale ako píše Božie Slovo; v tichosti večerného vánku sám Hospodin vychádza a hľadá človeka a volá ho: "ADAM, KDE SI?" Sám Boh vychádza oproti človeku a chce počuť jedno slovo: "Bože, odpusť!" Či by nebol Stvoriteľ, mocný Hospodin Boh, ale aj hľadajúci a milujúci Otec hneď odpustil prarodičom ich hriech? Ale Adam s Evou namiesto toho, aby padli na kolená a prosili Boha o odpustenie, sa však skrývajú a vyhovárajú. A tak to robí človek dodnes. Namiesto toho, aby prosil milujúceho Boha o odpustenie, namiesto toho vie nájsť na každý svoj hriech, na každú chybu sto výhovoriek. A tak Hospodin Boh trestá človeka, aby si človek uvedomil svoju chybu. Netrestá ho preto, že sa mu zachcelo, ale ako milujúci Otec, ktorý chce svojmu dieťaťu to najlepšie. Vzápätí však Boh už tu v raji zvestuje Protoevanjelium – Prvé Evanjelium, Prvú Radostnú Novinu, že z Evinho pokolenia vyjde potomok – Mesiáš, Záchranca, Spasiteľ, ktorý rozšliape hadovu hlavu.

Tradícia hovorí, že Adam s Evou do konca života oplakávali svoj hriech a túžobne očakávali príchod Mesiáša. Keď Adam zomieral, túžil ešte aspoň raz uzrieť nádheru raja, ktorú stratil. A tak jeho syn šiel k rajskej bráne prosiť za svojho otca Adama. Za slzy pokánia, ktoré Adam počas života vyronil, mu anjeli dali halúzku zo Stromu Života. Keď sa vrátil domov, ich otec Adam už nežil. A tak aspoň rajskú halúzku posadili na jeho hrob. Táto halúzka, zalievaná slzami pokániaatúžbou po Mesiášovi, Záchrancovi, zakorenila a vyrástol z nej mohutný strom, z ktorého, keď sa naplnila plnosť času, urobili kríž, na ktorom zomrel za Adama a všetky jeho deti očakávaný Mesiáš, Hospodin Isus Christos, ktorý pošliapal hadovu hlavu, nás zmieril s Bohom a otvoril nám dvere do Kráľovstva nebeského. A my v tomto čase slávime chvíľu, kedy nastala tá plnosť času.

Boh zostúpil z nebies a narodil sa ako človek v chladnej, špinavej maštali, aby nám ľuďom, celému ľudskému rodu prinavrátil stratenú prvotnú krásu. Boh zostúpil z nebies a prijal na seba ľudské telo so všetkými trápeniami okrem hriechu, aby nám vrátil prvotný pokoj duše. Boh zostúpil a vydal svoj život za nás, za celý ľudský rod, keď zomrel na kríži, aby nám dal život večný. Christos v pokore prichádza na tento svet a rodí sa ako človek, aby svojou pokorou zachránil z pýchy Adama a Evu, ktorí zatúžili stať sa bohmi. Prišiel, aby nás všetkých naučil pokore, ktorá je základom každej kresťanskej cnosti a nášho života s Bohom vôbec.

Toto tajomstvo, ktoré sa v tomto čase udialo, udivuje nielen nás ľudí, ale aj samotných anjelov, lebo anjeli nemôžu zrozumieť, akým spôsobom Boh, ktorý nemá počiatku, ktorého nebo a zem pojať nemôžu, zostúpil na zem, prijal podobu sluhu, stal sa človekom, ale neprestal byť Bohom, a tým ani štipku neubral z Božej veleby a chvály. Ani anjeli nedokážu pochopiť, ako Deva, Panna dokázala udržať vo svojom najčistejšom vnútri spaľujúci Boží oheň a zostať naveky neporušenou Devou, Pannou a Matkou vteleného Boha. Aké veľké, zázračné a Božou Múdrosťou naplnené je tajomstvo zvestovania archanjela Gabriela Presvätej Deve a samotné vtelenie Božieho Syna?

Pamätajme, že tajomstvo vtelenia a človečenstva Božieho Syna sa uskutočnilo preto, aby sme boli vykúpení z hriechu, kliatby a smrti, lebo ako hovorí Božie Slovo: "Boh poslal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v Neho verí, ale aby mal život večný." A to nám zvestoval Hospodin Boh už v raji, keď prarodičom, ktorí zhrešili, prisľúbil Záchrancu – Mesiáša. Preto s radosťou a Božou bázňou prijmime narodeného Christa; prijmime Spasiteľa zjaveného na Jordáne, aby sa Kráľovstvo Božie zakorenilo a zapanovalo na zemi, v našich srdciach a dušiach, to Christovo Kráľovstvo pravdy, pokoja a radosti v Duchu Svätom.

Dbajme na to, aby sme znenávideli hriech a každú nehanebnosť, aby sme znenávideli pýchu a egoizmus, každú telesnosť a nepravdu, aby sme znenávideli nedostatok zdržanlivosti, lásky a milosrdenstva. Skloňme sa pred betlehemskými jasľami, pred Božím Dieťaťom Isusom Christom, a prijmime blahosloveňje od novonarodeného Bohomládenca Isusa, lebo Christos zostúpil z nebies a prišiel na zem, aby nám priniesol Nebo, aby nám zniesol Nebo do našich sŕdc.

Človek zatúžil stať sa bohom, postavil sa Bohu a stratil prvotnú, stvorenú krásu svojej nesmrteľnej duše. Ale Boh prichádza na tento svet, stáva sa človekom, aby ľudstvu prinavrátil stratenú prirodzenosť, aby sa človek mohol stať bohom v tom obraze pravdy, ako bol na počiatku stvorený "ako pravý obraz Boží".

diakon Dušan Tomko

Vianočný koncert duchovnej piesne v Strážskom

Na konci roka 2006 nám Boh požehnal zorganizovať už štvrtý ročník Vianočného koncertu duchovnej piesne v meste Strážske. Koncert, ktorý sa uskutočnil v sobotu 16. decembra 2006 vo viacúčelovej sále Mestského úradu v Strážskom, zorganizovala Pravoslávna cirkevná obec v Strážskom v spolupráci s oddelením kultúry pri Mestskom úrade v Strážskom. Záštitu nad koncertom už po tretíkrát prijal primátor mesta Strážske Ján Téjgy.

V úvode koncertu sa predstavili najmenší – deti z našej cirkevnej obce, ktoré sa na tento koncert svedomite pripravovali spolu so svojimi rodičmi a matuškou Dankou. Predniesli básne a koledy. Na ich vystúpení bolo vidieť, že tieto malé deti majú snahu a vážia si tradície svojich rodičov a predkov a nerobilo im ťažkosti naučiť sa koledy aj v ich originále, tak ako boli vytvorené v našom zbožnom národe.

Po tomto vystúpení sa k prítomným prihovoril duchovný správca PCO v Strážskom Mgr. Michal Džugan, ktorý pozdravil všetkých účinkujúcich, hostí a prítomných a poprial im požehnané prežitie sviatkov Christovho narodenia. Pripomenul veľkú radosť, ktorú prežíva každá rodina, keď sa v nej narodí dieťa. Takouto rodinou sme aj my kresťania a pre nás je táto radosť o to väčšia, že tým narodeným dieťaťom je samotný Syn Boží a náš Spasiteľ. Zmienil sa aj o najväčšom dare, ktorý každý z nás môže priniesť novonarodenému Božiemu Synovi. Tým najväčším darom je naše pokánie – naše hriechy, pre ktoré prišiel náš Spasiteľ Isus Christos na tento svet. Tak ako pre rodičov je najväčším darom od svojich detí a dôkazom dobrej výchovy, keď sa vedia ospravedlniť a povedať, prepáč, otec, mama, tak aj od nás, Božích detí pre nášho Otca nebeského je najväčším darom a prejavom opätovanej lásky naše ospravedlnenie a pokánie za nepočúvnutie Božích prikázaní, ktoré nám dáva Boh z lásky k nám ako ochranu pred zlom.

Aj keď väčšina veriacich v našom regióne si už pripomenula sviatok svätého Nikolaja – Mikuláša podľa gregoriánskeho kalendára, mnohí z prítomných si určite pamätajú na dátum 19. december, kedy sa tento sviatok slávi podľa juliánskeho kalendára. Týmto kalendárom sa riadi ešte aj dnes väčšina pravoslávnych kresťanov. Pripomenúť tohto veľkého svätca prišli deti z Pravoslávnej cirkevnej obce v Humennom vo svojom programe k svätému Nikolajovi pod vedením brata Martina Bankova. Na konci sme im popriali, nech ich mladé duše aj v ďalšom živote rozsievajú radostnú zvesť o Božom Synovi a prinášajú pre naše ponaučenie príklady svätcov, ktorí sa snažili žiť svoj život v Christu. Treba podporiť a povzbudiť snahu veriacich - laikov na našich farnostiach v ich aktívnom pôsobení medzi deťmi a mladými a pri pomoci duchovnému v službe Cirkvi.

V ďalšom bode programu vystúpila spevácka skupinu pri Pravoslávnej cirkevnej obci v Strážskom. Stretli sme sa s ňou na tomto podujatí už po druhýkrát. Zrod tohto amatérskeho zboru sa udial minulého roku krátko pred III. ročníkom tohto Vianočného koncertu. Keďže na ich spev bol v minulom roku veľký ohlas, snažili sa aj tohto roku prispieť do programu. Pod vedením matušky Danky Džuganovej vystúpili s pásmom kolied, ktoré odzneli v tzv. prostopiniji – jednoduchom ľudovom cirkevnom speve.

Keď sme minulého roku hovorili o tom, že sa možno nachádzame pri zrode nového cirkevného speváckeho zboru v meste Strážske, na druhom ročníku sme mohli konštatovať, že sa z tej možnosti stala realita. Poďakovali sme speváckemu zboru pri PCO v Strážskom a vyprosujeme mu veľa Božej milosti a síl, elánu a entuziazmu v ich napredovaní.

Veľkým prekvapením pre všetkých prítomných, ako aj pre nás organizátorov tohto koncertu bola účasť nášho otca duchovného Alexandra z Prešova, ktorý nás prišiel potešiť svojou tvorbou a hrou na gitare. V posledných dňoch vyšiel už jeho druhý CD nosič s piesňami, ktorých texty i hudba nás nútia zamyslieť sa nad naším vzťahom k Bohu, k ľuďom i Božiemu stvoreniu. Keďže jeho účasť bola pre nás neočakávaná, ale o to radostnejšia, sám sa nám predstavil so svojimi piesňami.

Poďakovali sme sa aj otcovi Alexandrovi za jeho duchovný i umelecký prínos pre nás všetkých. Tieto aj ďalšie piesne si prítomní mali možnosť zakúpiť na tomto koncerte na CD nosiči a vypočuť aj doma. Výťažok z predaja išiel na lieky pre jeho manželku, ktorá už dlhé roky zápasí s ťažkou chorobou.

Boli sme veľmi radi, že naše pozvanie prijal aj Pravoslávny cirkevný zbor pri chráme sv. Cyrila a Metoda v Humennom. Jeho spev sme mali možnosť počuť aj pri posvätení základného kameňa nášho nového chrámu v Strážskom. Zbor v roku 2005 oslávil svoje 10. výročie. Pri tejto príležitosti bol posvätený aj CD nosič, ktorý oslavujúci zbor naspieval práve k tomuto jubileu. S myšlienkou založiť cirkevný zbor v Humennom prišiel správca cirkevnej obce prot. Mgr. Peter Humeník. Zbor počas svojej desaťročnej existencie dosiahol pekné výsledky. Reprezentuje Pravoslávnu cirkevnú obec v Humennom, ako aj Pravoslávnu cirkev v Českých krajinách a na Slovensku tým, že sa zúčastňuje na rôznych podujatiach, chirotónii kňazov, posviackach nových chrámov, celoeparchiálnych slávnostiach. Zbor nahral niekoľko svätých liturgií pre Slovenský rozhlas. Pravidelne sa zúčastňuje na festivale duchovných piesní v Snine, organizuje ekumenické koncerty počas sviatkov Narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa v Humennom. V roku 2001 sa zúčastnil na Festivale sakrálneho umenia v Košiciach a účinkoval aj v zahraničí, a to v Poľsku, kde sa na pozvanie Miešaného chóru „Echo" zúčastnil v roku 2003 na ekumenickom Eroregionálnom koncerte vianočných kolied v Krosne.

Predstavil sa nám pod vedením dirigenta Mikuláša Surgenta mladšieho. Všetci prítomní si mohli vypočuť nádherný zborový spev a duchovne sa obohatiť obsahom kolied a duchovných spevov z ich repertoáru. O tomto speváckom zbore prezradíme, že je registrovaný ako občianske združenie a za svoj cieľ si kladie duchovne uspokojovať nielen našich pravoslávnych veriacich, ale všetkým chce rozdávať krásu duchovného spevu a z hĺbky duše ospevovať a velebiť Trojjediného Boha.

Veríme, že duša každého prítomného na našom koncerte bola obohatená týmto programom a že každému priniesol duchovný i umelecký zážitok. Určite sa u správcu našej cirkevnej obce zrodila dobrá myšlienka organizovať v našom meste tento Vianočný koncert. Schádzame sa tu ako jedna rodina pri štedrovečernom stole, aby nás spojila radosť z narodenia nášho Spasiteľa – Spasiteľa celého ľudského rodu. Zo srdca sme sa poďakovali otcovi Michalovi. Popri jeho zaneprázdnení vo viacerých funkciách v našej Cirkvi je pre nás cťou, že nezabúda v prvom rade na svoju farnosť a snaží sa misijne pôsobiť aj medzi občanmi nášho mesta.

Zástupkyňa primátora mesta Strážske a riaditeľka Domova sociálnych služieb Mgr. Liduška Bušaničová, PhD., sa na záver koncertu poďakovala za aktívnu misijnú prácu a spoluprácu našej cirkevnej obce pod vedením jej správcu s mestom a sociálnymi zariadeniami a organizáciami pôsobiacimi v meste Strážske. Zvlášť vyzdvihla aj snahu matušky Dany, ktorá sa popri svojich troch deťoch aktívne venuje aj malým deťom a mládeži v meste pri organizovaní aktivít v cirkevnom klube, vedením cirkevného spevu a je veľkou oporou aj pre svojho manžela.

Posledné slovo na koncerte patrilo prot. Mgr. Petrovi Humeníkovi, správcovi PCO v Humennom, ktorý takisto pozdravil všetkých prítomných a o svojom príhovore zdôraznil pravý význam sviatkov Christovho narodenia. Zároveň pozval náš cirkevný spevácky zbor na ekumenický koncert počas sviatkov Narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa, ktorý organizuje PCO v Humennom v svojom chráme. Nasledovalo želanie duchovného prežitia nadchádzajúcich sviatkov a prianie všetkého dobrého mestu i všetkým jeho obyvateľom v nasledujúcom roku. Všetci účinkujúci spolu s obecenstvom zaspievali mnoholetsvie. Po koncerte všetci účinkujúci a pozvaní hostia prijali pozvanie na pohostenie a občerstvenie, ktoré pripravili veriaci v spolupráci s mestským úradom v Strážskom.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa pričinili o zorganizovanie tejto milej udalosti a veríme, že sa stretneme aj na V. ročníku tohto, pre nás už tradičného, duchovného koncertu v meste Strážske.

Mgr. Michal Džugan
správca PCO Strážske

LITURGICKÉ OKIENKO

Mníšska večerňa – III.

Večerňa abbu Níla je zaujímavá tým, že obsahuje žalm "Hospodi vozzvach", starokresťanský večerný hymnus "Svite tichij", ktorý bol niekedy zviazaný s obradom svetelného vďakyvzdania (Večerňa sv. Simeona Solúnskeho a rukopis Jeruzalemskej patr. knižnice č. 635/305). Tu sa tento obrad už nenachádza. Abba Níl takisto používal: "Spodobi Hospodi" a "Nyni otpuščaješi", s ktorými sa stretávame už v Apoštolských ustanoveniach. Abba Níl mal vo svojej večerni vymedzené žalmy, ktoré boli všeobecne prijaté Cirkvou pre túto bohoslužbu a taktiež i večerné hymny, ktoré boli zložené v prvotnej Cirkvi. Na Hospodi vozzvach, Svite tichij a ani na Spodobi Hospodi nepoužíva tropáre. Toto je v súlade s vtedajšou mníšskou praxou (napr. egyptskí starci Siluán, Pamvo atď.).

Jedným z prvých orologiónov, ktorý obsahuje večerné mníšske pravidlo, je orologión lavry ctihodného Sávu Osvieteného, ktorý sa vzťahuje na 8.-9. st. (Sinajskej knižnice č. 863).

Postup tohto pravidla je nasledovaný: 103., 12., 112. žalm, ďalej 118. žalm, ktorý je rozdelený na tri "slava" a žalm 120., 129., 140. a 119. K slovám posledného žalmu "Jako utverdisja milosť Jeho na nas..." sa bezprostredne dodáva "Svite tichij", verše súčasného prokimena "Hospoď vocarisja...", ktoré je ukázané spievať s "Alliluia", "Spodobi Hospodi...", "Nyni otpuščaješi..." a "Svjatyj Bože...". Tu ako vo večerni abbu Níla Sinajského sú spoločné žalmy so spievanou večerňou, a to: 129., 140. a 116. Je zaujímavé, že miesto uloženia týchto troch žalmov v tejto bohoslužbe po rade iných žalmov je zhodné s miestom uloženia, ktoré prináleží 140. a 129. žalmu v spievanej večerni. Okrem toho tu sú ako u abbu Níla starokresťanské hymny "Svite tichij", "Spodobi Hospodi" a "Nyni otpuščaješi". Toto ešte raz potvrdzuje, že mnísi do poriadku svojho pravidla spievania žalmov dodávali tie žalmy a piesne, ktoré boli známe a tradičné pre tú alebo inú bohoslužbu dňa ešte v prvotnej cirkvi (Uspenskij, 1959, s. 32-33).

Schéma večerne abbu Níla a večerného mníšskeho Sávu Osvieteného nám ukazuje pôvod prvkov poriadku pravoslávnej večerne: 103. žalmu, kafizmy, Svite tichij, Spodobi Hospodi a Nyni otpuščajši. V uvedených pamiatkach mníšskeho pravidla spievania žalmov nenachádzame 141. žalm. Je to asi z toho dôvodu, že toto pravidlo bolo rôznorodé a je možné predpokladať, že tento žalm mohol byť spoločným pre mníšske pravidlo a spievanú večerňu a len chýbanie pamiatky, v ktorej by bol uvedený, nám nedovoľuje toto potvrdiť.

Pokiaľ ide o ekténie, svitilničné modlitby, obradu vchodu a hlavysklonnej modlitby súčasnej večerne, tak to sú prvky vlastné spievanej večerni, ktoré sa spojili v procese zliatia dvoch foriem bohoslužby – všeobecno-farskej a monastierskej.

Takto mníšska večerňa bola uskutočnená bez kňaza, bez kňazských svitilničných a iných modlitieb a bez vchodu po večerných stichirách. Celá večerňa sa odlišovala svojou jednoduchosťou a bola zbavená vonkajšej slávnostnosti, ktorá bola prirodzená pre večerne farských chrámov (Samojlov, 1971, s. 75).

POUŽITÁ LITERATÚRA:

Samojlov, E.: Pravoslavnaja večerňa. In: Žurnal Moskovskoj Patriarchiji č.2, Moskva: 1971.

Uspenskij, N.D.: Pravoslavnaja večerňa (Istoričesko-liturgičeskij očerk), In: Bogoslovskije trudy, sbornik pervyj, Moskva: Izdateľstvo Moskovskoj patriarchiji, 1959.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Zo sveta

Pápež sa modlil spolu s ekumenickým patriarchom

(Istanbul, 30. november 2006 – ENI) Pápež Benedikt XVI. sa počas svojej minulotýždňovej návštevy Turecka pomodlil spoločne s ekumenickým pravoslávnym patriarchom Bartolomejom I. Toho označuje svetové pravoslávie za duchovného vodcu všetkých pravoslávnych Cirkví. Obaja predstavitelia tak urobili významný krok smerujúci k zaceleniu 1000 - ročného rozkolu medzi týmito dvoma významnými vetvami kresťanstva. Podľa pápeža je rozdelenie cirkvi prekážkou zvestovania evanjelia. "Rozdelenia, ktoré stále pretrvávajú medzi kresťanmi, sú pohoršením pre svet a bránia zvesti Evanjelia," povedal Benedikt XVI. na ekumenickej bohoslužbe, ktorú viedli spolu s patriarchom Bartolomejom I.

V Groznom vysvätili obnovený pravoslávny chrám

(Moskva, 29. november 2006 – ENI) Po tom, čo chrám Ruskej pravoslávnej cirkvi v čečenskom hlavnom meste Groznyj bol viac než desaťročie v ruinách, ho teraz obnovili a slávnostne posvätili. Posviacku Chrámu sv. archanjela Michala viedol biskup Stavropolu a Vladikavkazu Feofán. Jeho územie je charakteristické tým, že ho obývajú spoločne pravoslávni kresťania a moslimovia. Posviacka kostola sa stáva znakom zlepšovania vzájomných vzťahov oboch náboženstiev v oblasti, ktorá je ťažko skúšaná mnohými tragédiami. Najznámejšou je teroristický útok na školu v severoosetskom meste Beslan v septembri 2004.

V Rumunsku zvažujú zákaz náboženských symbolov v školách

(Varšava, 8. december 2006 – ENI) Cirkvi v Rumunsku odmietajú výzvy antidiskriminačného úradu, ktorý presadzuje zákaz náboženských symbolov na školách podľa vzoru Francúzska. Navrhovaný zákaz jeho zástancovia zdôvodňujú ochranou sekulárneho charakteru štátu a zabezpečením slobody svedomia pre žiakov. "Náboženské symboly v školách nie sú výsledkom nariadenia zo strany cirkví, ale sú vyjadrením túžby a zhody rodičov, učiteľov a žiakov na náboženských a kultúrnych hodnotách, ktoré zdieľajú," uvádza sa v stanovisku bukureštského patriarchátu Rumunskej pravoslávnej cirkvi, ktorým protestuje proti návrhu na odstránenie náboženských symbolov zo škôl.

Pravoslávna cirkev v Rusku ocenila pápežovu knihu

(Moskva, 8. december 2006 – ENI) Teologická publikácia "Úvod do kresťanstva", ktorú terajší pápež Benedikt XVI. napísal a vydal ešte v čase, keď bol profesorom teológie v Nemecku, vyšla teraz v ruštine. Predslov k ruskému vydaniu napísal jeden z popredných predstaviteľov Ruskej pravoslávnej cirkvi, metropolita Kirill, ktorý vedie oddelenie moskovského patriarchátu pre zahraničné vzťahy. "Úvod do kresťanstva je úspešným pokusom o predstavenie úlohy viery v Isusa Christa v modernom svete," napísal v predhovore metropolita Kirill.

Zo života eparchie

Nové vedenie Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach

Dňa 18. novembra 2006 bola na eparchialnom zhromaždení zvolená eparchiálna rada. Novozvolení členovia ER v tento deň zložili sľub metropolitovi Jeho Blaženosti Kryštofovi. Nová eparchiálna rada sa zišla na svojom prvom vedení 28. novembra. Jedným z bodov programu bolo aj prehodnotenie funkčného obdobia vedenia úradu eparchiálnej rady. Pretože riaditeľ prot. Mgr. Ladislav Fedor podal abdikáciu, členovia eparchiálnej rady odvolali ostatných funkcionárov úradu eparchiálnej rady. Na tomto zasadnutí bolo navrhnuté nové vedenie, ktoré bolo zvolené a to v takomto zostavení - riaditeľ, - prot.Mgr. Vasil Bardzák, PhD, tajomník pre pastoráciu, katechizáciu a cirkevné školstvo- prot. Mgr. Miroslav Janočko, tajomník filantropie - Mgr. Michal Džugan, tajomník pre ekonomiku - prot. prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc.

redakcia

PRAVOSLÁVNA AKADÉMIA – vzdelávacie, kultúrne, spoločenské a informačné centrum v Michalovciach

ďakuje svojim členom, sympatizantom, dobrodincom a všetkým veriacim za materiálnu i duchovnú pomoc a v novom roku 2007 praje mnoho Božej milosti, pracovných i osobných úspechov v dobrom zdraví, a teší sa na ďalšiu spoluprácu.

S láskou v Christu

Mgr. Róbert IVAN, PhD.
prezident

BLAHOŽELÁME

80 ročné jubileum

Dobrá a verná naša pravoslávna veriaca Mária Chvostaľová, rod. Kocáková, sa narodila 15. decembra 1926 v Michalovciach - časť Močarany, a dožila sa krásneho a vysokého jubilea 80 rokov svojho života. V manželstve žije so svojím manželom Jánom Chvostaľom 62 rokov a aj toto je neskutočné a krásne životné jubileum, aj keď nie okrúhle. Lebo len málo manželským párom je dožičené spolu tak dlho prežiť.

Je to veriaca s veľkou a vytrvalou vierou, pravoslávna veriaca, ktorá aj napriek tomuto veku nechýba v chráme na bohoslužbách, aj popri starostlivosti o svojho v posledných rokoch nemocného manžela. Vychovali spolu dve deti, dcéry Kvetoslavu a Ľuboslavu. Spoločne s nami, s pravoslávnymi veriacimi, prežívala aj ona všetky rušné a pohnuté časy, keď sme slúžili bohoslužby na rôznych miestach v meste a prežívala s nami aj výstavbu Chrámu sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, kde jej manžel veľmi veľa pomáhal, a v deň jej jubilea - 15. decembra sme na to všetko s nimi s radosťou spomínali. Daj, Bože, jej aj jej manželovi to, o čo sme prosili a za čo sme sa aj modlili v jej dome aj v chráme, a to zdravia, šťastia a veľa Božieho požehnania, aby sa mohli ešte dlho tešiť a modliť s nami v chráme, tešiť sa zo svojich detí a vnúčat. Na mnohaja i blahaja lita!

prot. ThDr. Štefan Horkaj s veriacimi

Zo života eparchie

Pravoslávna Cirkev dostala najvyššie ocenenie Košického samosprávneho kraja

Dňa 21. decembra 2006 /štvrtok/ sa konalo v Koncertnej sieni Reduty v Spišskej Novej Vsi slávnostné rokovanie Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja, na ktorom predseda KSK JUDr. Zdenko Trebuľa odovzdal verejné ocenenia 11 jednotlivcom a kolektívom.

Na základe návrhu PRAVOSLÁVNEJ AKADÉMIE – vzdelávacieho, kultúrneho, spoločenského a informačného centra v Michalovciach Cenu Košického samosprávneho kraja za pravoslávnu Cirkev pôsobiacu v tomto kraji, v súlade s uznesením Zastupiteľstva KSK, získal Jeho Vysokopreosvietenosť Ján, arcibiskup prešovský a Slovenska.

Vladyka Ján (Holonič) ako donedávna najvyšší predstaviteľ pravoslávnych v Košickom kraji vstúpil do biskupskej služby v čase, keď Michalovská pravoslávna eparchia prežívala veľmi zložité obdobie svojej existencie. Pravoslávnym veriacim nebolo umožnené slúžiť bohoslužby v chrámoch a nové sa nesmeli budovať.

Vladykovi Jánovi sa podarilo obnoviť bohoslužobný život v

niekoľkých administratívne zrušených cirkevných obciach. Ako michalovský sídelný biskup vynakladal značné úsilie na obnovu a rozvoj cirkevného života. Pod jeho vedením sa podarilo postaviť 24 nových pravoslávnych chrámov, vybudovať potrebný počet farských budov, získať sídlo eparchie, zriadiť niekoľko nových cirkevných obcí i cirkevné Stredné odborné učilište svätých Cyrila a Metoda aj Materskú školu sv. Rastislava v Michalovciach. Vladykovým pričinením boli zriadené aj Pravoslávna Akadémia a Klub byzantskej kultúry sv. Cyrila a Metoda.

Aktívne sa zúčastňoval na ekumenickom dialógu a usiloval sa upevňovať medzikonfesionálne vzťahy. Počas svojej doterajšej služby vynakladal maximálne úsilie na konsolidáciu náboženského života vo farnostiach. Podieľal sa na usporiadaní majetkových vzťahov medzi pravoslávnou cirkvou a gréckokatolíckou cirkvou.

V osobe vladyku Jána boli v skutočnosti ocenení všetci členovia pravoslávnej Cirkvi žijúci a pôsobiaci na území Košického samosprávneho kraja.

Ocenenému vladykovi Jánovi želáme mnoho pracovných i osobných úspechov v dobrom zdraví pre blaho Jedinej Christovej Cirkvi - pravoslávnej.

Mgr. Róbert IVAN, PhD.
prezident

Zo života eparchie

Mikulášske darčeky

V pravoslávnom Katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach v nedeľu 3. decembra 2006 po sv. liturgii sa rozdávali mikulášske darčeky deťom a mládeži. Deti s veriacimi zaspievali pieseň „ O, kto, kto Nikolaja ľubit..." a potom pri rozdávaní mikulášskych darčekov sme si všetci, i my starší v chráme, pripomenuli naše dávne darčeky a zopakovali sme starú mikulášsku tradíciu v našej pravoslávnej Cirkvi dávať deťom mikulášske darčeky.

Štedrosť je v našom kresťanskom živote veľmi dôležitá pre naše duchovné a telesné zdravie. Lebo človek, ktorý dáva, duchovne rastie, dávanie ho napĺňa uspokojením, ktoré iným spôsobom nemôžeme nadobudnúť. Škoda, že štedrosť ako priamy protiklad lakomstva nie je mnohými vôbec dostatočne docenená a uznávaná vlastnosť v našom každodennom kresťanskom živote.

ThDr. Štefan Horkaj

„ROZTOČME TO S LEKVÁROM"

Jedného krásneho dňa 15.9.2006 sa uskutočnila akcia varenia slivkového lekváru za výraznej pomoci „KONTA ORANGE".

Občianske združenie SIA v spolupráci s pravoslávnou mládežou z Pozdišovciec a Úbreže sa stretli na Rybníčku, v malebnom prostredí pod Vihorlatom neďaleko obce Úbreža, kde od skorého rána prebiehali prípravy na varenie slivkového lekváru. Mládežníci postavili kotol na lekvár, pripravili stanovištia, pod ktorými prebiehali jednotlivé disciplíny. Súťažiaci sa snažili svojou zručnosťou pripraviť tie najchutnejšie pirohy plnené slivkovým lekvárom. Samozrejme, že víťazov sme nemohli určiť, lebo porota nestačila sledovať, ako miznú naše pirohy v hladných bruškách. Asi najzaujímavejšou disciplínou pre mládež bolo zdobenie kuchynských záster s motívom nášho projektu.

Obyčaj našich predkov sme sa snažili priblížiť a aj svojou námahou zúročiť dlhým posedením pri varení lekváru. Nikto z nás ani netušil, aká je to namáhavá príprava, lenže výsledok stál za to. Celý deň sa niesol v príjemnej atmosfére sliviek. Preto aj touto cestou ďakujeme všetkým tým, ktorí sa podieľali na príprave tohto úžasného projektu. Vďaka patrí v prvom rade Bohu a aj sponzorovi, ktorý podporil tento projekt „ROZTOČME TO S LEKVÁROM".

Mgr. Katarína BARILIKOVÁ

POZVÁNKA

Filantropia Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach
a Michalovská pravoslávna eparchia v Michalovciach
Vám srdečne pozývajú na

I. Charitatívny ples

ktorý sa uskutoční
dňa 2. februára 2007
(piatok - voľnica pred Veľkým pôstom pre oba štýly)
o 18.00 v reštaurácii IDEA v Michalovciach.
Cena vstupenky je 500,- Sk

V cene je prípitok, predjedlo, polievka, hlavné jedlo, zákusky, káva, čaj, minerálky a prekvapenie večera. Nebude chýbať živá hudba a tombola.

Informácie na telefónnych číslach:
jerej Mgr. Michal Džugan 0915 958 321
alebo sestra Viera Bubenková 0905 688 905

Tešíme sa na Vašu účasť.

PRAMEŇ *- mesačník Michalovskej pravoslávnej eparchie. Vydáva Eparchiálna rada Michalovskej pravoslávnej eparchie. Šéfredaktor: Mgr.Ivo Ozimanič. Členovia redakčnej rady: prot. prof. ThDr. Imrich Belejkanič,Csc., Mgr. Vasil Bardzák, PhD., Mgr. Miroslav Janočko, Mgr. Marián Čičvák, Mgr. Juraj Šatala. Ekonóm: Iveta Sedlická. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 10. dňu v mesiaci. Adresa redakcie: PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č. 056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Distribúcia: mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovskej pravoslávnej eparchie. Vychádza v náklade 600 kusov. Grafická úprava: Agentúra Uhal Michalovce. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo 30/2002. ISSN 1336 - 2747. Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač: Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200.*